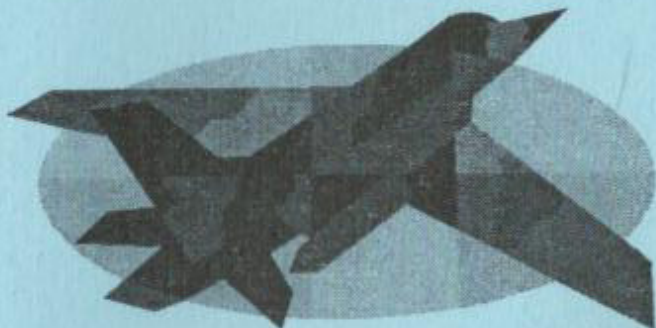

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет

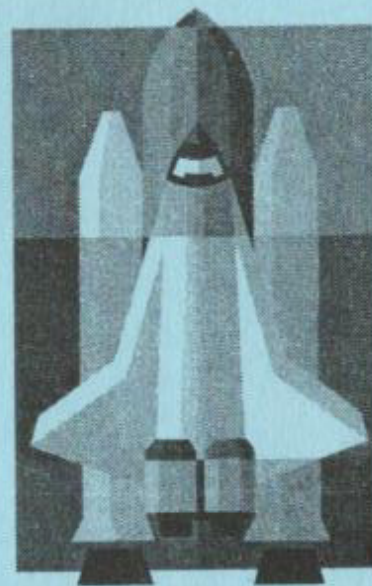

МАТЕРІАЛИ

III Всеукраїнської науково-практичної конференції

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ПСИХОЛОГІЇ ДІЯЛЬНОСТІ
В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ**

19-20 лютого 2008 р.

Київ 2008

УДК: 009 (082)

Актуальні проблеми психології діяльності в особливих умовах: матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції 19-20 лютого 2008 р. / за заг. ред. О.В.Петренка, О.М.Ічанської. – К.: НАУ, 2008. – 144 с.

Містить матеріали доповідей щорічної науково-практичної конференції з проблем психології діяльності в особливих умовах.

Організаційний комітет

Голова оргкомітету:

В.П. Харченко, д-р тех.н., проф., проректор з наукової роботи
Національного авіаційного університету

Заступник голови оргкомітету:

О.В. Петренко, к.психол.н., доц., завідувач кафедри
авіаційної психології, заступник директора з наукової роботи
Гуманітарного інституту НАУ

Члени оргкомітету:

проф. Л.Ф. Бурлачук
доц. Т.В. Вашека
доц. О.М. Долгова
ст. викл. В.В.Злагодух
доц. О.М. Ічанська
проф. Г.В.Ложкін

проф. О.Р. Малхазов
доц. О.М. Назарук
доц. Л.В. Помиткіна
доц. О.В. Сечейко
проф. В.О. Татенко
доц. С.М. Хоружий

Секретаріат конференції

В.В.Злагодух (голова секретаріату)
Е.І.Кологривова
О.В.Івачевська

Рекомендовано до друку вченою радою Гуманітарного інституту НАУ (Протокол №4 від 14 лютого 2008 р.)

© Національний авіаційний
університет, 2008

майстерності.

За складовими професійного становлення психофізіологічне забезпечення професійного становлення фахівця може бути спрямоване на оптимізацію формування та розвитку у нього: 1) професійної спрямованості; 2) професійної компетентності; 3) професійно важливих якостей і 4) професійно важливих психофізіологічних властивостей.

Психофізіологічне забезпечення професійного становлення фахівця також може поділятися у залежності від того, у якій певній професії воно здійснюється.

І за спрямованістю заходів, у психофізіологічному забезпеченні професійного становлення фахівця можна виділити спрямування на: 1) формування, розвиток певних якостей (спрямованості, компетентності і т. ін.) та 2) профілактику, подолання негативних особистісно-професійних явищ (професійних криз, деструкцій, вигорання); а також на: 1) застосування діагностичних та 2) оптимізаційних (корекційних) методів.

Олексій Корнєв

м. Київ

Роль професійно-психологічної підготовки персоналу ОВС України у формуванні їх психологічної компетентності

Службова діяльність працівників органів внутрішніх справ здійснюється, як правило, в конфліктних та складних умовах, при значному фізичному та психічному навантаженні. Крім того, вирішення службових завдань в більшості випадків пов'язане з людським фактором, тобто з потребами, прагненнями, бажаннями, відчуттями, індивідуальними особливостями громадян, тим, що знаходиться в сфері суспільних взаємовідносин "людина-людина".

Відсутність професійної та психологічної готовності до дій в напружених, екстремальних ситуаціях негативно впливає на

виконання службових завдань, є причиною помилок та похибок, що можуть мати невідворотні наслідки. А вже аналіз службових розслідувань доводить, що слабка професійно-психологічна підготовка - вада, притаманна на даному етапі розвитку міліції України деяким її працівникам.

Основною метою професійно-психологічної підготовки, як окремого розділу службової підготовки, є формування та підвищення професійно-психологічної підготовленості працівників, що забезпечує вдале подолання психологічних складностей при вирішенні службових завдань.

Під системою професійно-психологічної підготовки персоналу ОВС України розуміється сукупна узгоджена діяльність спеціальних підрозділів психологічного забезпечення, науково-дослідних установ, навчальних закладів, практичних органів та внутрішніх військ МВС України, що спрямована на підвищення ефективності їх оперативно-службової діяльності та боєздатності шляхом цілеспрямованого використання науково обгрунтованих форм, методів і засобів професійної психології. З іншого боку - це комплекс взаємопов'язаних заходів, спрямованих на формування та розвиток психологічних якостей та станів працівника ОВС.

Створення системи професійно-психологічної підготовки обумовлене необхідністю: - збереження людського потенціалу, підтримки високого рівня професійної готовності та боєздатності працівників; - якісного вирішення оперативно-службових завдань і ефективного функціонування всієї системи ОВС; - зведення до мінімуму шкоди від впливу на працівників небезпечних для життя і здоров'я психогенних факторів.

Головним завданням професійно-психологічної підготовки є підвищення ефективності оперативно-службової діяльності органів та підрозділів внутрішніх справ шляхом використання засобів, методів, технік та технологій психологічної науки з метою підвищення професійно-психологічного потенціалу як окремого працівника ОВС, так і підрозділу у цілому, за рахунок максимального використання індивідуально-психологічних особливостей та психологічних резервів працівників ОВС.

Предметом професійно-психологічної підготовки є психологічні проблеми здійснення та підвищення ефективності службової діяльності, цілеспрямованої роботи з персоналом органів внутрішніх справ України. Об'єктом професійно-психологічної підготовки є: працівники ОВС; колективи працівників ОВС; події та ситуації в процесі здійснення персоналом ОВС оперативно-службової діяльності.

Важливість професійно-психологічної підготовки не викликає сумніву у працівників та керівництва МВС, що неодноразово наголошувалось на різних рівнях і ніким формально не заперечувалось. Але в умовах відсутності матеріально-технічного та кадрового забезпечення вона реалізується переважно за рахунок зусиль ентузіастів та спеціалістів-психологів.

Ольга Кудрицька
м. Київ

Формування позитивного образу Я фахівців з управління повітряним рухом засобами тренінгу професійної рефлексії

Сучасні умови життя в цивілізованому суспільстві пред'являють особливі вимоги до психіки та поведінки людини. Якщо сучасна людина хоче бути успішною й психічно благополучною, то якою саме вона повинна бути? Уявлення індивіда про самого себе, як правило, базуються на різноманітних засобах самосприйняття (елементах самоопису), що призводять до формування образу Я.

Образ Я включає в себе не тільки психологічні (уявлення про свої психічні властивості, моральні якості), а й соціальні компоненти, джерелом яких є взаємодія індивіда з іншими людьми, яка не тільки проявляється, але й формується в діяльності.

Робота в умовах дефіциту часу при великому потоці інформації є важким випробуванням для всіх функціональних систем людини. Працездатність, стресостійкість, функціональна